

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 61., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglaš, poslano ter notice isti prostor K 2. Pri večjem naročilu popusti.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 288, za pol leta K 144, za četrti leto K 72, za mesec K 24. Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za listo poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 61., Učiteljska tiskarna.

Iz konstituante.

BOJ ZA BELGRAJSKO POLJEDELJSKO FAKULTETO. — DOSMRTNE BENEFIČIJE MINISTROV.

Beograd, 10. junija. Današnja seja, ki je bila zelo burna in viharna, je otvoril predsednik dr. Ribar ob 17. Po prečitanih raznih prošnji in pritožbi in interpelaciji, na katere so odgovorili prizadeti ministri oziroma njihovi namestniki, je prešla skupščina na razpravo o interpelaciji poslanca Moskovičeva o pridelitvi topčiderske ekonomije kmetijski fakulteti na belgrajskem vseučilišču. V razpravi so prišle na dan razne nekorektnosti ministrov, posebno bivšega ministra Velizarja Jankoviča. Prvi je govoril »samostojni kmet« dr. Vošnjak, ki je povedal nekoliko vsakdanjih fraz kakor solah znirom vsi poslanci vladnega bloka.

Zemljoradniški poslanec dr. Uroš Stojčič je glede topčiderskega posestva izjavil, da polaga važnost na to, da se s tem vprašanjem bavi skupščina, predvsem pa z upravo in sumljivim vodstvom tega inštituta in posveti pozornost važni ustanovi v naši državi. Topčidersko imetje znaša 800 ha, od katerih je 400 ha gozdov in 400 ha zemlje, ki se obdelava. Ta posest ni imela svinjakov, hlevov za krave in ovce, nego samo nekaj navadne lope za blago, katere je zgradil še knez Miloš. Bivši upravniki tega imetja Vlainc je sam zgradil moderna poimetja in skladišča za živila. Vlainc je bil nedavno odpravljen ter ga je minister Jankovič, tedanji minister za kmetijstvo, poslal v Piro, ker ni Vlainc dopustil, da bi na tej ekonomiji minister gospodaril kakor bi hotel in napravil še večji pašnik iz topčiderskega imetja. Govornik je poudarjal, da se v vsaki državi čuti pri podjetjih potreba, da dobe nameščenci na posesti osebni interes na imetju, da sodelujejo pri dobičku in sicer od svinjarja in ovčarja do najvišjega uradnika.

Minister dr. Jankovič pa je rekel, da je po vsem svetu navada, da uživajo benefičije uradniki iz ministrstva. Nazadnje, ako bi se to pripoznalo aktivnim uradnikom, bi bilo to do gotove mere še razumljivo. Kako pa pridemo do tega, da imajo te benefičije tudi vsi bivši ministri za kmetijstvo in vede? To pomeni, da si ministri sami ustvarjajo te benefičije v dosmrtno življenje. (Ploščanje na levi. Velik hrup po vsej dvorani.)

Nadalje izjavlja govornik, da je minister dr. Jankovič obenem tudi natančno predstavil poslovanje komisije treh članov ministrstva in delegatov poljedelske fakultete, ki je šla na lice mesta in se sporazumela, kaj se naj odstopi poljedelski fakulteti. Komisija je sestavila zapisnik, toda tega zapisnika minister ni podpisal. Teza govornikovega mišljenja so se nazvali tudi uradniški ministrstva, vendar pa zastopniki fakultete na ponudbe ministrstva niso pristali. Prepričali so se, da je nemogoče to sprejeti. Zemlja, ki jo je minister dr. Jankovič opisoval kot najboljši del topčiderske ekonomije, je bila po strokovniških ocenjenih kot taka, da se v nobenem primeru ne more prevzeti. In najzanimivejše je, kar se pri tem govori, da je izginil zapisnik, kar se ne dogaja niti v navadnih občinskih pisarnah. (Smeh v dvorani.)

In potem drugi primer: Kako je prišlo do tega, da se je sklenilo ničesar dati fakulteti, in kako se daje nekaj, kar proglašajo za nepotrebno? Minister dr. Jankovič je v opravičilo svojega predloga, ki ga je tudi vlada sprejela, navedel dalje, da ima topčiderska ekonomija 1000 ha zemlje in da je to preveč za fakulteto. Fakulteta bi po novem predlogu imela zemljišče, od katerega bi bilo 120 ha olja, 100 ha livade in 120 ha vinogradov, vse ostalo pa samo gozdove. Končno je stavil nastopni predlog:

Skupščina je ugotovila, da je vlada v prejšnjih sklepih glede topčiderske ekonomije na neposredni predlog bivšega ministra za kmetijstvo dr. Velizarja Jankoviča materijelno oškodovala državo ter zahteva, da se naj ta materijelna škoda potem enote ugotovi ter državi povrne, topčiderska fakulteta pa naj se z vsem imetjem odstopi poljedelski fakulteti. Skupščina obsoja dosedanje delo ministra za kmetijstvo dr. Jankoviča in vlada, ki tako delo odobrava, ter preide na dnevni red.

Ako ne boste obsojili takega poslovanja, potem bo zahteval narod od vas računa. Ta dan je blizu. (Posl. Risto Odavič:

Potujte, izgumane!) Potujte dotlej vi, tudi vi ste jedli od tega. (Posl. Risto Odavič: Vi ste navaden obrekovalci!) Dr. Stajčič gre proti posl. Odaviču in mu preti z rokami. V dvorani nastane velik hrup. Predsednik dr. Ribar poziva poslance, naj se pomirijo. Hrup traja dalje. Predsednik prekine seja. Prekinjenje traja celo uro.

Po zopetni otvoritvi se je seja nadaljevala. Glede na incident in poslance, ki so ga izzvali in povzročili prekinjenje seja, izjavi predsednik dr. Ribar, da bo stavil svoj predlog koncem seja.

Posl. Milan Nedić (Komunisti) očita početkom svojega govora bivšemu ministru dr. Jankoviču razne stvari. Govornik kritikuje nato obznanje ter preide končno k predmetu in pravi, da je to čin ministra, s katerim se onemogoča, da bi prišla vsaka prosvetna ustanova do svoje posesti. Pravi, dokler se bo večina obračala na komuniste in govorila, da je naša država kmetijska zemlja, trdi kot komunistični poslanec, da se v tej kmetijski zemlji do vojne ni absolutno ničesar storilo za povzdigo kmetijstva na ono višino, na kateri bi morala stati kot agrarna država. (Ploščanje na levi.) Sedaj, ko je prišel čas, da se da zemlja najvišjemu kulturnemu zavodu, neobhodno potrebujemo našemu kmetijstvu, trdijo radikalni poslanci in ministri, da imajo Belgrajčani prav, ako hočejo vdihnati svež zrak na Topčidera. Pa je še drug razlog, radi katerega se ne pripušča odstopitev topčiderske ekonomije poljedelski fakulteti in ki je z ozirom na to, kar je rekel interpelant, ta, da je nekaterim maslo iz topčiderske ekonomije preveč sladko in da radi tega ne morejo zlahka opustiti. Gg. poslanci! Za nas komuniste je stvar važna tudi z druge strani, zakaj dokler se ministri in vse njihove družine trez kakega prava bogate in okoriščajajo s temi narodnimi imetji...

Minister Pribičević prekine: Govorite resnico! Kako morete govoriti neresnico?

Nedić: Če hočete, radi mene »minister«, dovolite, da pojasnim.

Minister Pribičević: Vi ste rekli, da se vse ministrske družine okoriščajajo s tem. To ni resnica!

Nedić: Nisem rekel vsi, rekel sem ga. ministri.

V dvorani nastane velik hrup. Komunistični poslanci vstanejo s svojih mest in gredo proti sredini ter protestirajo. Nastane medsebojno pojasnjevanje in silen hrup.

Predsednik odzvanja govorniku besedo in prekine seja. Odmor je trajal 20 minut. V dvorani ugasišjo medtem luči. Klici: To je stara igra! V nadaljevanju se izjavi predsednik dr. Ribar, da v zmislu čl. 83 poslovnika, ki pravi, da se more seja zaključiti, ako se dvakrat prekine, zaključuje seja — Glasovi opozicije, da ne sprejme tega na znanje. Posl. Nedić nadaljuje po odhodu predsednika, ministrov in večine poslancev svoj govor pred opozicijo, ki je ostala v dvorani.

KOMUNISTI ZAPUSTILI KONSTITUANTO.

Beograd, 11. jun. V začetku današnje seja so prišli v zbornico komunisti v velikem številu, ki so takoj začeli protestirati proti zapisniku zadnje seja, češ da se koncem seja ni vršilo glasovanje o dnevnem redu.

Tajnik Agatonovič je odgovoril, da ni bilo treba glasovati, ker je predsednik zaključil seja na podlagi paragrafa 84 poslovnika, po katerem se sme seja zaključiti, če je bila radi nemira dvakrat prekinjena. Predsednik predlaga, naj se v zapisnik zabeleži, da so dr. Stajčič, Risto Odavič in Medić dobili ukor, ker so na večerajšnji seji izzvali prekinjenje seja. Imerovani so nato predsedniku odgovorili. Med govorom dr. Stajčiča je nastal velik nemir. Predlog predsednika glede kazni se nato sprejme v glasovanju.

Nato je poslanec Filipovič prečital izjavo komunistov, v kateri se trdi, da se stanje delavcev v naši novi državi ni izboljšalo. Prej so delavce izrabljali tuji, sedaj jih pa domačini. Z obznanje je vlada postavila komunistično stranko izven zakonov. Komunisti nimajo nobene možnosti

da bi zakonitim potom branili interese delavcev, v splošnem jim je vsako delo onemogočeno. V izjavi se očita vladi, da razpihuje plemensko sovraštvo. Komunisti so poizkušali, da bi v parlamentu delali za ustavo. Dne 5. junija so poslali vladi spomenico, v kateri so naznačili svoje zahteve. Vlada pa tem zahtevam doslej še ni udovoljila, zato komunisti zapuščajo konstituanto in bodo šli med ljudstvo, kateremu bodo poročali, kaj dela vladna večina. Ko je poslanec Filipovič prečital izjavo, so komunisti korporativno odšli iz dvorane. Ministrski predsednik Pašič je odgovoril na izjavo. Nato je poslanec Moskovičev v imenu zemljoradnikov protestiral proti večerajšnjemu postopanju predsednika, ki je večeraj zaključil seja, danes pa ne dopusti, da bi se razpravljalo o večerajšnjem

dnevnem redu. Radi tega odidejo vsi zemljoradniki iz zbornice.

Predsednik nato razlaga, da večeraj ni mogel drugače postopati, kakor tako, da je uporabil § 84. poslovnika. Danes pa je na dnevnem redu nadaljevanje razprave o ustavi, ker je za interpelacije določen samo petek. Nato se je prešlo na debato o VII. oddelku ustave.

Govorili so poslanec Rebek (Jugoslovanski klub), demokrat dr. Perič in dr. Bogumil Vošnjak, ki je nastopil za ustanovitev gospodarskega sveta. Koncem seja je govoril tudi Ebin Kristan, ki je zahteval, naj se ustava izpremeni, kakor so predlagali socialisti. Protestirala proti postopanju strank večine, ki niso sprejele nobenega predloga. Seja se je končala ob 12.30. Prihodnja seja bo v ponedeljek ob devetih.

Enketa o uvedbi nočnega dela v pekarijah.

Pri deželni vladi v Ljubljani se je vršila v soboto 11. junija t. l. enketa glede uvedbe nočnega dela v pekarijah, ki ga zahtevajo ljubljanski pekovski mojstri. Enketo je vodil poverjenik za socijalno skrb g. Ribnikar. Gospod dr. Šlibar je prečital spomenice pekovskih mojstrov in obenem zapisnik zadnje enquete, iz katerega je bilo razvidno, da so se mojstri takrat strinjali z naredbo. Nato se je prešlo na stvarno razpravo. Prvi se je glasil k besedi s. Leskošek iz Celja in rekel: Gospodje, spomenica sama na sebi je jako smešna na eni strani ter delavskemu sloju sovražna na drugi strani. V enem stavku trdi, da se obrt razvija, v drugem pa da pekovska obrt propada. Temu naj bi bila seveda kriva naredba deželne vlade, ki se jo smatra kot nekakšen diktat v škodo razvoja obrti. Gospodje, pekovski mojstri so bili od nekdanj taksi, da niso priznali zakone, ki so bili vsaj deloma delavcem v korist. Izkušnja nas uči iz stare Avstrije, da so bili ravno mojstri največji protivniki modernega razvoja ter vedno poudarjali, da so zakoni neizvedljivi. Tudi danes, ko se je naredba že dve leti dobro obnesla, dvigajo protest proti njej in zahtevajo nje odpravo. Da izpregovorim o pripravljalnem delu, zlasti kurjenju peči, kar baie dela največ ovire, moram izjaviti tole: One peči, katere v predpisanim času ni mogoče dokuriti, ne odgovorjajo obrtnim predpisom, iste so starega tipa ter v mestih sploh nedopustne zaradi varnosti ognja. Take peči, če v Ljubljani še kje obstojajo, je treba odpraviti ali vsaj popraviti. Izgovor, da imajo večidel take peči, ki se kurijo z drvmi, tudi ne drži, ker se da vsaka taka peč z majhnimi stroški v 24 urah spremeniti v peč za kurjenje s premožom. Seveda, gospodje, če dobi jurist tako vlogo v roke, mora verovati trditvam pekovskih mojstrov, da se štiri ure kuri peč in tri ure peče pecivo, to bi trajalo sedem ur, predno dobi konsument svežo zemljo. Ker pa moram stvar strokovno preraščati, konstatiram, da to ne odgovarja resnici, ker dokazem, da za kurjavo peči ni treba toliko časa, a še manj za pečenje zemlje, ker se take spečejo v 10 do 15 minutah. Gospodje mojstri morajo to dobro vedeti. Zaraditega ne vidim v navedbah gospodov mojstrov nikakršne utemeljitve za spremembo te naredbe. Pač sem za to, da se naredba izboljša, a ne poslabša. Obenem pa izjavljam da so se pekovski pomočniki borili trideset let za to kos socijalne zakonodaje in io sedaj ne odstopijo pod nobenim pogojem.

Zastopnik celjskih pekovskih mojstrov g. Koren izjavlja kot drugi govornik, da aspiracije ljubljanskih pekovskih mojstrov za celjske pekovske mojstre niso utemeljene. Mi smo

z naredbo zadovoljni ter se tudi strogo ravnamo po njej; da me pa ljubljanski tovariši ne bodo napačno razumeli, naglašam: da sem dobil tako direktivo, kar lahko potrdi z menoj došli kolega. (G. Lopan, celj. pek. mojster, pritruje.) Nato govori obširno o pekovski obrti z gospodarskega stališča. Naglašam, da bi se z uresničenjem ljubljanske zahteve pospeševala umazana konkurenca, kar bi pomenilo propast naših malih obrtnikov. Dovolite mi, gospodje; da povem svoje mnenje tudi s socijalnega stališča, ker sem bil sam dvajset let pomočnik, ter se zavedam trpljenja pekovskih pomočnikov in zlasti vajencev. Nočno delo, dolgi delovni čas po 12 do 18 ur na dan, izrabljanje vajencev pri delu in pri raznašanju kruha v svrhu unazane konkurence, kar je zlasti tem škodovalo, da so si pekvarili noge, pa tudi zapadli tuberkulozi. Naravno je, da so te razmere povzročale med pekovskimi pomočniki veliko brezposelnost. H koncu še izjavljam, da sem proti nočnemu delu, ter da je mogoče opraviti delo v naši obrti v urah, ki jih naredba določa.

V imenu Osred. društva živil. del. izvaja s. Meznarič naslednje: Gospodje, s spomenico, ki sta o njej že govorila predgovornika in nje neutemeljenost dokazala, poudarjam še glavno in to je: nelojalnost ljubljanskih pekovskih mojstrov napram javnosti in nam pekovskim pomočnikom ter konstatiram, da so inspiratorji te spomenice samo ljubljanski pekovski mojstri, in to kvečjemu trije. Predgovornik g. Koren iz Celja izpričuje, da se mojstri z deleže s spomenico ne strinjajo, ker je tudi niso podpisali, in celo večina ljubljanskih pekovskih mojstrov ni zanjo.

Gospodje, dovolite, da se ob tej priliki dotaknem složnosti ljubljanskih pekovskih mojstrov in njihove zadrage, ki nam je vedno kazala nelojalnost ob dovoljevanju pomočniških plač ter nas gnala, kljub temu, da obstoja v ta namen, od mojstra do mojstra iskati pravice. Mnenja sem, da zadruga, ki ne upošteva pravil, ni vredna, da nosi to ime. Čudim se naravnost, da sami inspiratorji skušajo brez večine glasov majorizirati celo Slovenijo, dočim je danes dokazano, da ostali, zlasti peki v severnem delu Slovenije, niso za to. Dotaknem se še naredbe same in zasmeševanja iste od strani mojstrov in celo oblasti. Imamo obznanje za proletarce, ki se je nedavno raztegnila na vso Slovenijo ter tangra vsakogar, ki zakone ali naredbe krši, oziroma se jim posmehuje. Taki krivci spadajo pred sodnika, ki jih primerno kaznuje. Vse to omentim zaraditega, ker se vas, gospodje, tiče. Te dni sem poslal predlog policiji, da da revidirati po svojih organih izpolnjevanje naredbe št. 319. Toda

dobil nisem odgovora in tudi predlog se ni ustreglo. In če se hoče ustreči, zaklenejo peki vrata, da onemogočijo revizijo po oblastvenih organih. Kaj je to drugega nego zasmeševanje naredb. Le poslušajte, kako se čuje za zaprtimi vratmi že mnogo pred določeno uro divje ropotanje in dirkanje. Z ozirom na vse to apeliram na gospoda poverjenika, obrtnega nadzornika ter referenta zdravstvenega odseka, da s svojo avtoritativno sodbo in razzodbo podkrepe obstoječo naredbo. Dalje predlagam, da se vsakega mojstra, ki prestopa naredbo, kaznuje prvič po 10.000 dinarjev, drugič pa se mu odvzame obrt. Spomenico smatram kot krut atentat ne samo na pekovske pomočnike, marveč na celokupni proletarijat, ter ne prevzemam nobene odgovornosti za posledice tega atentata; odgovornost naj nosijo njega povzročitelji. Opozarjam vlado, da ga z vso strogostjo zavrne.

Oglasi se k besedi gospod Pauer kot poročevalec ljubljanske pekovske zadrage. Ta dokazuje na vse pretege, da so predlogi spomenice utemeljeni ter ne bi škodovali ne majni obrti ne pomočnikom, tudi osemurnemu delavniku ne, češ, ako se prične z delom ob 24. uri, le korist pomočniku, da lahko takrat, če gre na veselico, sploh ne gre spat, če pa začne delo kakor sedaj, pa prav lahko zaspi in ga sploh ni na delo. V sled pomankanja obratnega kapitala mali peki ne morejo modernizirati svojih obratov (pomočniki: Ni res! Denarja dovoli, samo se nas hoče fizično izkoriščati!). Dalje polemizira govornik z izvajanjem g. Korena ter mu očita nelojalnost, ker se ne strinja s spomenico. Obenem zavrača možnost kake konkurence ter poizkuša oslabiti izvajanja ss. Leskoška in Meznariča. Ker se na enketo sami tehnične stran: ne more stvarno dognati, predlaga sestavo strokovne komisije, ki naj bi izvedla poizkus v eni ljubljanski pekarni.

S. Čeh iz Maribora kategorično pobija trditve predgovornika ter dokazuje, da je pecivo pečeno v času od 6. do 8. ure zjutraj. Glede kurjenja in pečenja se strinja s strokovnega vidika z izvajanjem s. Leskoška. ka.

S. Leskošek ugovarja g. Pauru, češ, da naj zviša število pomočnikov, če ne more opraviti dela s sedanjimi uslužbenci.

Nato dobi besedo zastopnik obrtne zbornice, ki se zavzema za spomenico ljubljanskih pekovskih mojstrov. Govoril ni od srca, zato je bil njegov govor brez utiska. Končno predlaga sestavo komisije kakor g. Pauer.

Peverjenik g. Ribnikar priporoča, naj vsi navzoči posežejo v stvarno lebato.

G. Koren izjavlja v krajšem lepem govoru, da bi bil kvečjemu za kompromis, po katerem bi se pričelo eno uro prej predelati, ker mi še vedno začnemo ob 5. uri s skupnim delom, dočim začnemo v Ljubljani že ob 4. uri. Priporoča, da se omeji število vajencev ne le v naši stroki temveč sploh.

Referent zdravstvenega odseka za Slovenijo priznava težko delo v stroki ter priporoča iz zdravstvenih ozirov, da se napravi kompromis med podjetniki in pomočniki.

Nato povzame besedo g. obrtni nadzornik, ki je hotel biti sicer objektivni, vendar je nagibal na stran mojstrov s tem, da je naglašal potrebo prostega razvoja obrti in konkurence. Pritoževal se je, da je revizija v tej stroki otežkočena, ker so navadno ponoči hišna vrata zaprta in ker nima obrtne pomožne asistencije. Konstatiral je na izvajanja g. Korena, Paura in s. Leskovška, da je mogoče obratovati v določenem času. Ob revizijah se noben mojster ne pritožuje zaradi svoje peči, oziroma kvasa, skupnega dela, marveč je

glede na sosednjo konkurenco. (Po-
verjenik odide; predsedstvo prevzame
g. dr. Šlibar.) Govornik zahteva
moderniziranje obratov ter se izre-
ka proti izkoriščanju mladoletnih va-
jencev. Končno priporoča sestavo
strokovne komisije.

Ravnatelj pospeševalnega obrata
je s kričečim glasom zatrjeval, da so
predlogi ljubljanskih pekovskih moj-
strov dosledno utemeljeni. S svojim
govorom je hotel vplivati agitatorič-
no. Končno se je pridružil že koncep-
tiranemu predlogu o sestavi komi-
sije.

G. Možina (NSZ) se pridružuje iz-
vajanjem delavskih zastopnikov ter
odločno ukovarjal preureditvi delov-
nega časa oziroma naredbe.

Zastopnik JSZ konstatira pravič-
ni boj delavstva ter se za svojo sku-
pino solidarno pridružuje.

Zastopnik mariborskih pekovskih
mojstrov g. Orđič Matija (govori hr-
vaško) se izreka za naredbo ter v
celoti ni voljan o tej stvari mnogo
odločno, ker uvideva, na je spomeni-
ca neutemeljena. Vpraša, jeli sme
mojster brez pomočnikov začeti z
delom že poprej kakor naredba do-
loča, dalje, če se sme delati ob ne-
leljah. Izreče se proti unazani kon-
kurenci, se pridružuje g. Korenu v
celoti ter je za strogo izvedbo na-
redbe.

Obrtni nadzornik odgovarja, da
tudi mojster sam ne sme delati prej
kakor naredba določa ter se mu zdi
čudno, da se naredba različno tol-
mači.

G. dr. Šlibar prosi izjavo delav-
čev in mojstrov glede kompromisne-
ga predloga.

S. Mežnarič prosi za kratek od-
mor v svrhu posvetovanja.

Po odmoru poda s. Mežnarič v
imenu vseh delavskih zastopnikov
kompromisni predlog, da se sme pri-
četi s predelom pol ure prej (t. i. 2.
uri), skupno delo pa ostane določeno
na 4. uro kakor doslej. K preddelu
spada še mešanje testa. Delavski za-
stopniki pa odklanjajo vsakršno ses-
tavo komisije.

Q. Pauer z nasmehom odklanja
vsak tak predlog ter zahteva, da se
prične preddelo ob 24. uri, skupno pa
ob 3. uri.

S. Mežnarič odklanja te predloge
v imenu delavstva.

Gr. dr. Šlibar zaključil nato ob 1.32.
uri anketo.

Iz tega poročila je razvidno, da
je spomenica »privlečena za lase«. Po
tej razpravi pač vlada želje par
lubljanjskih mojstrov ne bo mogla
upoštevati.

Zvišanje plač železni- skim nameščencem.

IDU. Belgrad, 11. junija. V pro-
metnem ministrstvu je dovršena
uredba, po kateri se bodo železniš-
ke osebe plačevale plače v dinar-
jih. To velja za vse železniško oseb-
je. Ista uredba je znatno zvišala že-
lezniškiemu osebju plače in draginjs-
ke doklade. V ministrstvu za socia-
lna politiko je bila konferenca, na
 kateri so pretresali regulacijo delav-
skega zavarovanja za boleznit in
 smrt. Izdelala se bo uredba, s katero
 se bo zakon o delavskem zavarova-
 nju, ki velja za Srbijo, razširil na
 vso državo.

Pred glasovanjem angleških rudarjev.

London, 10. jun. Odposlanci ru-
darjev so sklenili, da glede spreje-
ma pogojev rudniških lastnikov od-
rede glasovanje, ki naj se izvrši 15.
tm. in o katerega izidu predložijo
poročilo 17. tm.

London, 11. Konferenca rudarske
zveze, ki je sklenila predložiti po-
pudbo lastnikov rudnikov delavcem

v glasovanje, je s pretežno večino
odklonila predlog, naj se delavcem
nasvetuje odklonitev predlogov.

Politične vesti.

+ **Interesantno vprašanje.** Belgrajska
policijska je sedaj zaposlena s preiskavo,
kakor je bilo močeno, da so razni komunistični
vodje mogli brez znanja oblasti in potnih
listov na moskovski kongres. — Z neke
strani čujemo, da so komunistični vodje
mogli oditi ravno s potnimi listi — bel-
grajske policije. Nekaj skušajo v Belgradu
zopet zatusati!

+ **Zakaj tako molče o vprašanju Ba-
roševe luke?** Odgovor nam daje naslednja
brzojavka iz Rima: Evakuacija druge zone
v Dalmaciji prične čez par dni. Evakuacija
je v zvezi z doseženim sporazumom v
vprašanju baroške luke. — To pomeni, da
so nam naši diplomati zopet enkrat na
spreten način izgubili kos našega ozemlja.

+ **»Obznana« ne deluje!** To pravi
»Jutro«. Telegram iz Belgrada pa: Vlada
misli ustaviti izdajo »Doma« in »Slobodne
misli«. Inostranski listi so tako že povečini
zabranjeni, zdaj pridejo naši na vrsto. Vse
to se pa imenuje »tiskovna svoboda«!

+ **Kriza v Avstrilji** za sestavo nove
vlade še sedaj ni rešena. Na kako koalicijs-
ko socialni demokrati ni niti misliti. Kle-
rikalcji si bodo mogoči pomagati le na ta na-
čin, da sedanji kabinet ostane kakor je, ali
pa da se sestavi nestrankarska vlada.

+ **Češki Nemci za plebiscit.** Iz Prage
poročajo, da zahtevajo češkoslovaški Nemci
po vzgledu svojih sonarodnjakov iz Av-
strije plebiscit za priključenje k Nemski.

+ **Volitve obratnih svetov v ruhrske
ozemlju** so končale z naslednjim uspehom:
Svobodne strokovne organizacije 1226 za-
stopnikov, sindikalistična delavska zveza
670, drugi sindikalisti 120, komunisti 72,
krščanski socijalci 414, Poljaki pa 156 za-
stopnikov.

+ **Konec zveze narodov.** Francoska
vlada je dobila po ameriškem poslaniku
poziv, da bi se udeležila pregovorov za
upostavo mednarodnega razsodišča, ki bi
ne bilo v nikakoli zvezi z Zvezo narodov.
Isti poziv dobe tudi ostale antantne države.
Amerika je odločena, bojkotirati Zvezo na-
rodov — radi tega in radi nameravanega
sklepa mirovnega stanja z Nemčijo vlada
v antantnih diplomatskih krogih velika po-
parjenost. Jasnje je, da Amerika ni voljna
uklanjati se antantnemu imperializmu in
antantnim kapitalističnim nameram, za ka-
terih izvršitev je bila Zveza narodov skle-
nena. Amerika bi sama rada igrala prvo
violin v svetovnem koncertu — zato kida
mednarodnega razsodišča.

Dnevne vesti.

Konsumno društvo za Slovenijo na-
znanja, da uvede za čas od 15. junija do
15. septembra v pisarni poletenske uradne
ure in sicer se bo uradovale vsak dan ra-
zen nedelj in praznikov od 7. ure zjutraj do
2. ure popoldne.

Volitev župana v Mariboru je danes v
ponedeljek ob 6. uri zvečer.

Uvoz knjig. Finančni minister je dovolil
uvoz knjig brez plačila 50% pristojbine.

Konj iz Nemčije. Komisija je iz Wies-
badna odposlala dva vlaka konj za našo
državo. En vlak 200 konj se bo prodal v
Šabcu, drugi v Beogradu.

Izvoz blaga v Nemčijo. Namestnik fi-
nancijskega ministra je odredil da se blago,
ki se je odposlalo pred začetkom sankcij
proti Nemčiji, sme uvoziti brez 50% car-
ninskega povzika, kot dokaz, da je bilo
blago odposlano pred uvedbo sankcij, velja
tovorni list ali parobrodski priznanica.

»Po šup.« 16 ruskih boljševikov, ki so
bili pred nekaterimi meseci internirani v
Mostaru, bodo preko Romunije poslani na-
zaj v sovjetsko Rusijo. Med njimi se nahaja
9 komisarjev, od katerih so 4 častniki
rdeče armade.

**Pobiranje mestne davčine na vozne
listke električne cestne železnice.** V zmis-
lu § 81 ljubljanskega občinskega reda je
deželna vlada dovolila sporazumom z de-
legacijo ministrstva financ, da sme mestna
občina ljubljanska v proračunskem letu
1920—1921 pobirati na vozne listke elek-
trične cestne železnice mestni davek v
znesku 10% vsakokratne cene voznega

listka, za letne in mesečne vozne karte, ka-
terim je prišteti tudi proste vozne listke,
istotako 10% njih cene.

Iz inenika odvzetnikov je bil črtan g.
Pavel Valjavec, odvzetnik v Ljubljani, vsled
sodniške obsodbe v kazenski zadevi.

Kmetijski tečaj za učitelje. Poverje-
ništvo za kmetijstvo priredi v času od 18.
julija do 27. avgusta t. l. šesttedenski kme-
tijski tečaj za učitelje na kmetijski šoli na
Grmu. V ta tečaj se sprejemajo prosilci iz
vse Slovenije pod sledečimi pogoji: 1. da
imajo najmanj 5 let ljudskošolske učiteljske
prakse in usposobljenosti izpit iz ljudske
šole, 2. da so s kmetije doma oziroma, da
so se s kmetijstvom že praktično pečali,
3. da so že po svojem doseganju delova-
nju pokazali posebno zanimanje in dobro
voljo za kmetijski pouk, 4. da so iz krajev,
kjer je upati, da se najprej ustanove kme-
tijsko-nadaljevalnih tečajih. Prosilci naj
poleg tega navedejo (brez prilog) v prošnji
tudi vse druge običajne podatke glede sta-
rosti, rojstnega kraja, dovršenih študij, do-
sedanjega službovanja, kakor tudi glede
tega, ali so oženjeni ali so samci. V tečaj
sprejeti učitelji dobe na zavodu prosto
oskrbo, obstojabo iz proste hrane (zajuterki,
kosilo in večerja brez vina) in prostega
stanovanja. Med tečajem je pouk nepre-
trgan (brez dopustov) in se imajo tudi ne-
delje porabiti za poučne ekskurzije. Spre-
jeti udeležniki se morajo z reverzom za-
vezati, da se bodo točno udeleževali pou-
ka in ravnali v vsem po odredbah ravnatelj-
stva. Prošnje za sprejem v kmetijski
tečaj je vlagati naravnost pri poverjeništvu
za kmetijstvo v Ljubljani in sicer najkas-
neje do 30. junija t. l. Za štajorske učitelje
se bo izposloval posebni dopust.

**Dramsko gledališče ljubljansko v slo-
venskih rokah.** Deželna vlada za Slovenijo
je razpustila društvo »Deutscher Theater-
verein«, katero je bilo formalni lastnik
ljubljanjskega dramskega gledališča. V
smislu pravil tega društva je celo društvo
premoženje pripadlo »Kranjski hranilni-
ci« v Ljubljani, s tem je zgradba prešla v
slovenske roke.

Razpis službenih mest. V Uradnem
listu deželne vlade za Slovenijo št. 61 z
dne 6. t. m. je pri oddelku ministrstva za
trgovino in industrijo v Ljubljani razpis-
nih več mest, in sicer ministrskega podta-
jnika event. ministrskega tajnika, mesto mi-
nistrskega koncipista, mesto konceptnega
praktikanta in mesto računskega praktikanta.
Prošnje do 1. julija t. l.

Državna posredovalnica za otro. Pri
vseh podružnicah Drž. posredov. za delo
v Ljubljani, Mariboru, Ptujih in Murški So-
boti je iskalo v preteklem tednu od 29. ma-
ja do 4. junija 1921 dela 235 moških in 106
ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa
iskali 214 moških in 160 ženskih delavnih
moči. Posredovani se je izvršilo 177. Dela
iščejo: pisarna, moči, kovinarji, čevljarji, na-
takarji, natakarice, trgov. sotrudniki, pro-
dajalke, mizarji, strojniki, kurjači, tesarji,
dninarji, dninarice, kuharji, boln. strožnice,
vajenji, vajenke itd. V delo se sprejemajo:
hlapci, dekletke, monterji za kličavutce, mi-
zarji, zidarji, čevljarji, tesarji, stroj. klič-
avničarji, kovinski strugarji, polj. delavci,
polj. delavke, pleskaji, služkinje, kuharice,
vajenki, vajenke itd.

Kulturni vestnik.

Iz XIX. umetniške razstave. V raz-
stavo je bilo uvrščenih še osem plaket od
Valentina Kosa. Prodana so od zdaj sledeča
dela: št. 30 do 69 »Kralj Matjaž« ilustracije
od Fr. Krajca, dvanajst radirank od T. Kra-
lja, št. 155 »Matie« od Iv. Napotnika (Nar.
galerija) št. 187. »Trsatski grad«, cinokop
od S. Santela in št. 200 »Učenca« od Fr.
Tratnika. Razstava ostane odprta do konca
tega meseca in sicer vsak dan od 10 do 12
dop in od 3 do 6 pop.

Ilustriran list »Plamen«. Izšla je 11.
številka tega ilustriranega lista, ki prinaša
pred vsem zanimive posnetke iz XIX.
umetniške razstave v Jakopičevem pavil-
jonu v Ljubljani. Nadalje prizore iz pre-
mjere igre Frana Kosca »Mrakovi« v
dramskem gledališču v Ljubljani in druge
ilustracije. Vsebina je bogata. Ta razno-
lična vsebina in ilustracije bodo gotovo za-

nimale marsikoga. Naroča se v upravi:
Ljubljana, Kongresni trg 19. Četrtneta na-
ročnina K 36, posamezna številka K 6.

Dopisi.

Ptuj. Urednik »Ptujskega lista« misli,
da so čitatelji njegove »lajne« sami backi.
Nekega dne prejšnjega tedna je v izvrš-
nem razpoloženju napisal sledečo notico:
Ime naše države se bo glasilo »Kraljevina
Srbov, Hrvatov in Slovencev« in ne »Ju-
goslavija«, ker so sklenili tako radikalcji,
bivši zavezniki naših klerikalcev. — Da, da,
Tone ga včasih vendar »pograjfa«!

Črna. Tukaj se marsikaj govori o pro-
daji svinčenin rudnikov angleški družbi
»Central Europine Mines Limited« in o tem,
kar je časopisje poročalo. Govori se pa
tudi o postopanju obratovodje g. Cihalke,
ki je spodil 70letno gospo Marijo Miklan
iz restavracije in namerava sedaj tudi sta-
rega blagajnika in korespondenta Vizjaka
vreči na cesto, čeprav je ta že mnogo let
pri podjetju v službi. Obratovodje se vsled
tega do vseh kompetentnih, da se prepriča
o krutno postopanje obratovodje in da se
delavec in uradnike čimprej osvobodijo tega
tujca. Zahtevamo, da se z delavci pravično
in uljudno postopa in da se upošteva za-
kon. Obljub je delavstvo bilo že sito! Tu-
di se doslej niso upoštevale naredbe o
predpisanih obležah za delavce - rudarje;
in to nikakor ni prav, da bi morali delavci
v svoji obleki ob tej draginji delati. Tudi
zdravstvenih odredb bi bilo treba in zdrav-
stvenemu odseku svetujemo, da se na licu
mesta o tem z delavci posvetuje. Od nove
družbe pa pričakujemo, da bo izpolnila
svoje dolžnosti napram delavstvu in pove-
mo tudi v naprej, da se bomo vedeli braniti,
če bomo opazili, da se to ne bo godilo
in bi se hotelo delavstvo le na debelo iz-
korisčati!

Gospodarstvo.

— Ljubljanski trg. Mesna kupčija je
slaba. Posebno telečjega mesa je v izobilju.
ki se vsled pomanjkanja hladilnice in celo
zadostnih ledenic silno kvari, kar bistveno
zavira padanje mesnim cenam ljub. trga.
Ljub. trg se brez prim. hladilnice, ki bi se
brezdvomno silajno rentirala, nikakor ne
more izboljšati in mora trpeti v higienu-
nem in materijelnem oziru najobčutnejšo
škodo. Kvaliteta mesa trga je dobra, v bi-
gijeničnem oziru pa vladajo nedostatki.
Ljubljanski trg konsumira v pretežni meri
prekmurska teleta, katerih kvaliteta pa je
posebno poleti zelo slaba. Prvovrstna do-
mača teleta, posebno gorenska, ne morejo
kriti domači trg. Izvoz živine in mesa se je
močno zaježil, ker so na inozemskih trgih
cene nižje kot naše. Zopet dokaz, da so ce-
ne živine pri nas neprimerne, ki so zdravi
razvoj našega izvoza na mah otekočile in
domačemu trgu silno škodovala. Dobitek,
ki ga je imel producent, ni v nikakem upra-
vičenem razmerju s škodo, ki jo trpi doma-
či trg, razvoj izvoza in tudi škoda države
same. Začasni zastoj izvoza slovenskim po-
krajnam ne bo škodoval; kvaliteta klavne
živine se mora nekoliko popraviti, ker je
vsled silnega spomladanskega izvoza vse.
količjak dozorelo blago izginišo. Podpirati
izvoz negodne živine je iz gospodarskega
stališča neumestno. Ostalega blaga ne pri-
manjkuje nikjer. Moka št. 0 je padla od 17.50
na 17 K kg. Zanimivo je, da je jogosl. moka

sedaj najdražja, ker hrv. in srbske firme
trdovratno vzdržujejo visoko ceno pšenice
vzlic temu, da so žetev leta 1920 razmer-
ma ugodno kupili. Pričakovati smemo, da
bo zunanja konjunktura izsilila močno pa-
danje žitnim cenam. Zelenjave in sadja je v
izobilju. Vipavske češnje se dobe že po
14 K kg. Domače češnje, slabše kakovosti
po 10 in 12 K kg. Gobe 20 K kg, šparglji 40
kron kilogram. Cena solati je silno pada-
kvaliteta je prvovrstna. Glede mleka vladajo
stare, ukoreninjene razmere.

— **Naša podonavska mornarica.** Po ne-
kih vesteh iz Pariza so bili naši državni pri-
sojeni vsi štiri podonavski brodi, ki jih je
zaplenula za prevrata.

— **Novi davki v Nemčiji.** Kakor do-
znava »Lokalanzieger« iz parlamentarnih
krogov, namerava nemška vlada staviti
nastopne nove davčne predloge: Predlog
za zvišanje davka na sladkor, na žganje in
na pivo, dalje predlog za zvišanje davka
na tobak, cigare in cigarete ter na premož-
kakor tudi na zvišanje prometnega davka.

— **Uvoz zlata v Združene države.** Od
januarja tega leta znaša uvoz zlata v Z-
družene države 288,624,063 dolarjev, celo-
kupna rezerva zlata pa je znašala 1. junija
3,175,037,198 dolarjev. Amerika še nikdar
ni imela tako velikih zakladov zlata.

Po svetu.

— **Podržavanje zavarovalništva.**
Madžarska vlada namerava podržaviti za-
varovalništvo v vsej deželi.

— **Kakšna je lažljiva vest?** Pariz:
Slaba žetev (? ravno iz Pariza so pred
kratkim poročali, da je letina v Rusiji
dobral! Ur.) in prevozne težkoc so sovjet-
sko vlado prisilile, da zmanjša krušno ra-
cijo. — Trije so znaki lažljivih vesti: Pr-
vič — njih izhodno mesto Pariz; drugič —
bedasto nasprotovanje lastnim poroč-
lom; tretjič — nasprotovanje logiki stvari.
Pomislite samo: žetev prve dni junija in
še v Rusiji!

— **Morilec Roze Luksemburške,** neki
zidar Runge, ki se je doslej skrival, je bil
tudi dni v Berlinu aretiran. Prijel je vpo-
sloj strokovnih organizacij, da prejme p-d-
poro kot nezaposlenec. Spoznali so ga de-
lavci, zavlekli na cesto in ga tako prepe-
li, da ni mogel odgovoriti, ko so ga stražniki
rešili njihovih rok. Bil je aretiran in se bo
proti njemu vršila sodna razprava. »Ar-
beiter Zeitung« poroča nadalje, da je bil
aretiran še neki poročnik Krull, ki je bil
pri umoru tudi soudeležen.

— **Usoda Vranglovcov.** V Tunisu (Af-
rika) so nedavno tam naseljeni Rusi, voj-
ne bivše Vranglovcov, zagnali javna
napad. Oblasli so jih zaprle 200. V Tunisu
je okrog 6000 teh Rusov. Z njimi so pod-
jetniki nedavno zlomili veliki štrajk delav-
cev v elektrarni v mestu Sfaxu.

— **Moderna kultura.** V Kašavi na Slo-
vaškem so 9. t. m. proglasili obsodbo proti
družbi Levenda in drugi, ki so obtoženi,
da so vršili za časa madžarskega vpada
špijonažo v škodo Češkoslovški. Levenda
in dva druga so bili obsojeni na smrt, cela
vrsta ljudi pa je dobila ječo od 1 do 12
let. N. B.: Njih krivda še niti dobro doka-
zana ni!

— **Sedež Zveze narodov namerava**
baje namestiti na Dunaju v Schönbrunnu.
Vest pa iz Pariza še ni potrjena.

Od danes naprej nov spored!
Cirkus Renlow
V ponedeljek, dne 13. junija in na-
slednje dni zvečer ob pol devetih
briljantna predstava
s povsem novim sporedom.
Cene prostorom kakor po navadi.
Predprodaja vstopnic Dolenčevi trafikli, Prešernova ul.
Ravnateljstvo.

Flozofska historija
K 30.
Sjajni historički i ljubavni roman.
Upravo izšao. Naručiti si udmah kod
Češkojugoslovanke naklade
— J. Horejk, Zagreb. —

F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg št. 28.
Sprejemajo se dvokolesa, otroški vo-
ziki, živalni in razni stroji v popravilo.
Mehanična delavnica Karlovska cesta 4.

"PETOVIA"
usnjarska industrija d. d. na
Bregu pri Ptujih sprejme takoj
več šteparic
popoln. izurjenih za čevljarsko
tovarno.

Sprejme se
pisarniška moč
za računsko pisarno rudnika.
Reflektanti, samci, ki so že službovali na takih mestih, naj
vpošljejo svoje prošnje z osebimi podatki in popisom doseda-
njega službovanja pod šifro »RUDNIK« na upravnishvo Naprej-a.

Spedijska tvrdka
LUDOVIK ŠEVAR vd.
na RAKEKU
oskrbljuje točno, nahitreje vse
v spedijsko stroko spadajoče
posle, tudi
ocarinjene.

Tovarna strojilnih snovi
Kurka & Wildi,
— v Polzeli pri Celju —
kupi vsako množino
Kostanjevega lesa:
po najvišji ceni.

Kapital: 20,000,000 kron.
Slovenska eskomptna banka
Rezerve okrog 6,000,000 kron.
Interesna skupnost s »Hrvatsko eskomptno banko« in »Srbsko banko« v Zagrebu. Ljubljana Selenburova ulica št. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.
Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut, — Eskompt menic, terjatev, faktur — Akreditivi — Borza.